

ב"מ קה

שווערד

לע"נ ר' אריה זאב בן ר' יצחק אייזיק שווערד ז"ל

1. שו"ע חושן משפט - סימן קעו

(כג) המקבל עסק מחבירו לזמן קצוב, המקבל יכול לחזור בו כדין פועל שחוזר בו אפילו בחצי היום, אבל הנותן אינו יכול לחזור בו. (מה שאין כן בשותפין שקבעו זמן (בית יוסף), וכמו שנתבאר לעיל סעיף ט"ו):

2. חדושי הרמב"ן על מסכת בבא מציעא דף קה/א

פריצי זתים וענבים. פרש"י ז"ל שהם לעולם בוסר שאין בשולן נגמר לעולם וב"ה מטהרין דלא חזו לאכילה, וכמה פריצי כלומר כמה הם מבושלין ועדיין הם פריצים, ארבעת קבים לקורה שמכניסין בבית הבד מהם כדי שיעור טעינת קורה בפעם אחת ואין מוציאין [אלא] ד' קבים שמן, ורבינו האי גאון ז"ל כתב בלשון אחרת לפי מה ששינונו בתוספתא שם במס' עוקצין (פ"ג ה"ד) אלו הם פריצי זתים וענבים אלו היוצאים מתחת הקורה ומתחת הגפת ומתחת הזגין וחשב עליהם לאוכלים אין מקבלים טומאת אוכלים כנסן לאוכלין בטלה דעתו, וכך פירושו שם הזתים והענבים הנשארים תחת הקורה ויוצא מהם השמן כולו ונשארו קליפתן וגרעיניהם ופקטיהן [נ"א - ועוקציהן], ב"ש סברי עדיין פירות הם וראויים לאכילה ומקבלין טומאה, וב"ה סברי יצאו מכלל פירות ואין מקבלין טומאה, וכמה הם הפריצים הללו מכלל כל הזתים שנכנסו תחת הקורה, ר' אלעזר אומר כגון שנשאר מזיתי הקורה ד' קבין אבל אם נשארו יותר תחת הגפת והזגים אפי' ב"ה מטמאין שעדיין יש בהן לחלוחית שמכשירתן לאכילה, ואם נשאר פחות מכאן אפי' ב"ש מטהרין, ולא ידעתי למה קראו אותם פריצי ורשעי, ואפשר שהזתים הטובים נסחטים הם לגמרי והרשעים שהם קשים אינם נסחטין אלא הקרובים לקורה אבל לא התחתונים, גם נכון היה לפרש מילתיה דר' אלעזר ודבי ר' ינאי כדברי רש"י ז"ל:

ומדברי ר"ח נראה שהוא מפרש שהם זתים קשים שאינם נפרכים בבית הבד ויורדים למטה מחמת טעינת הקורה והואיל וכל כך הם קשים אינן ראויין לאכילה ומשום הכי מטהרין דדוקא בנמצא תחת הקורה ד' קבים שאלו היה אפשר להם להסחט היו נפרכות עם האחרות אבל מצא שם יותר מכאן טמאים שלא הכבידה הקורה על התחתונים כל כך וכשיעשה בפני עצמם יסחטו, וכלשון הזה מצאתי בהגדת ילמדנו והוא נשאר מיתר הרפאים מן הגבורים שהרג אמרפל וחביריו שנא' ויכו את רפאים וגו' וזה פסולת שלהם כפריצי זיתים הפולטים מתוך הגפת שנאמר ויבא הפליט זה עוג וכן הוא עושה אותו שירים שנאמר נשאר מיתר הרפאים ע"כ, אלמא פריצי זתים הן הזתים שנשארים שלמים בבית הבד:

3. רמב"ם יד התזקה - הלכות טומאת אוכלין פרק א

(יב) זיתים וענבים הקשים שנפרצין ויוצאין מתחת הקורה בשעת הדריכה אינן מקבלין טומאה ועד כמה עד ארבעה קבין לכל כור היה הנפרץ יתר מזה מקבלין טומאה ואם כנסן לאוכלין אף על פי שהן פחות מארבעה קבין מקבלין טומאה:

4. ספר בניהו בן יהודע על בבא מציעא דף קה/א

מאי פריצי זתים, אמר רב הונא רשעי זתים. י"ל למה לאלו שאין ראויין לאכילה קרי להו בשם רשעי. ונ"ל בס"ד רמז לפי דרכו, שיש רשעים מתגלגלים בפירות, והם נתקנין על ידי אכילה בברכות של אכילה, אך אלו שאין נאכלין נשארים ברשעתם אותם נפשות המגולגלים בהם, כיון דאין נאכלים איך נתקנין ועולין, ולכן קרי להו פריצי זתים:

שם רב נחמן בר יצחק אמר מהכא והוליד בן פריץ. קשא אמאי רב יוסף לא הביא פסוק זה דקדים. ונ"ל דרצה להביא פסוק הדומה לו ממש, דכאן קרי להו פריצי, וכאן נמי קרי להו פריצי:

5. ספר תורת חיים על בבא מציעא דף קו/א

כל העולם כולו בשדפון ולא בירקון כו'. כתב רב אלפס והרא"ש ז"ל וסוגיין כרב יהודה ובעיין דמערבא עולא קאמר להו, וגם הרמב"ם ז"ל לא הביאן, ותימה דהא בעיא בתרייתא דכל העולם כולו בשדפון ושלו בירקון או איפכא אליבא דרבי יהודה נמי איכא למיבעי הכי וכיון דלרב יהודה נמי איכא נפקותא בהך בעיא דכל תיקו דמונא קיימא לן דהוי קולא לנתבע וחומרא לתובע א"כ אמאי לא מייתי לה הפוסקים ועוד אמאי נקט כל העולם כולו בשדפון וכו' כל העולם כולו מאי עבידתיה והא אליבא דעולא בארבע שדות שסביבותיה סגי ליה:

6. שיטה מקובצת מסכת בבא מציעא דף קו/א

מסתברא דאמר ליה אי זרעתה חיטי הוה מקיים בי ותגזור אומר וכו' ונראה לומר דהאי דינא דיינינן בין בחכונותא בין בקבלנותא למחצה לשליש דכיון דשני משליחותיה פושע הוא ומצי נמי אמר ליה אי לא שנית הוה מקיים בי ותגזור אומר וכו' וכן נראה מלשון הר"מ שכתב השוכר או המקבל וכו'. הרמ"ך:

7. משך חכמה על במדבר פרק כא פסוק א

וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב - זה עמלק, ושינה לשונו לדבר בלשון כנען כדי שיהיו ישראל מתפללים להשם ליתן כנענים בידם והם אינם כנענים.

רש"י. אע"ג דאם הוי ידעי שהם עמלקים היו מתפללים על עמלקים שיתן בידם, מ"מ לא היתה מועלת תפלתם, כיון שהתפללו בטעות. ומזה יצאה ההלכה הקבועה בתלמוד פרק המקבל (בבא מציעא קו) א"ל (המשכיר) זרעה חיטי ואזל זרעה שעורי ואישתדוף רובא דבאגי ואישתדף נמי הנך שערי דיליה כו' או דילמא מצי אמר אילו זרעת חיטי הוי מקיים בי ותגזור אומר וכו' שאני לא בקשתי מהשי"ת שיצליחני בשעורים, אלא בחיטין. ונכון.

אולם יתכן, כי עמלק ידע כי הוא נאסר לבני ישראל להלחם בו, שהוא מאדום, רק הכנעני נחשב לבני ישראל כאילו הוא שלהם, וארצו מוחזקת בידם, וכל ההבטחות היו על ארצו, א"כ התפלה איננה רק לכוונת המתפלל, שכפי שמכוון לבו, כמו שאמרו ברה"ש (דף יח), א"כ יחשבו שהוא כנעני שעליו הבטיחו השם, ולא יכוונו לבבם לתפלה כלל. ולזה אמר במדרש (במדבר רבה יט-יא) אמר הקב"ה אין זה אסור עליכם כבני עשו הרי הוא לכם ככנענים שנאמר בהם כי החרם תחרימם, לכך נקרא כנעני ודו"ק.